

Бекитемин

Мектеп директору И.А. Нотуралиев И.А.

Ийри-Суу негизги мектеби

Үй тапшырмасынын жобосу

1. Кириш сөз
2. Жалпы таянган нормативдик документтер
3. Үй тапшырмага мүнөздөмө
4. Үй тапшырманын максаттары
5. Үй тапшырманын принциптери
6. Үй тапшырманын формалары
7. Үй тапшырмага коюлган талаптар
8. Сан Пин эрежелеринин сакталышы
9. Үй тапшырманы текшерүүнүн жолдору
10. Үй тапшырма боюнча ата-энелерге берилүүчү кеңеш
11. Корутунду

Кириш сөз

Азыркы билим берүү системасында эң биринчи орунга инсан, анын жөндөмдөрүн калыптандыруу орчундуу маселе катары каралууда

Демек, биринчи орунга окуучу жана анын жөндөмдөрү негизги орунду ээлеп жатса, аны кандай жолдор менен өнүктүрүп-өстүрө алам?-деген суроолор ар бир мугалимди ойго салат.

Окутуу бул- эки тараптуу процесс. Анда мугалим жана окуучу тыгыз байланышта иш-аракет жасашат. Мугалимдин эң негизги максаты билим алууда окуучуга эң ыңгайлуу жолдорду көрсөтүү. Бир эле сабакта эмес, сабактан тышкаркы мезгилде турмушунда билимин колдонууга багыт берүү. Мындай шартта, окуучунун өз алдынча изденүүсүн, жөндөмдөрүн калыптандырууда үй тапшырманын ролу чоң. Азыркы мезгилде үй тапшырма жөнүндө ар кандай пикирлер кездешүүдө.

Кээ бир мугалимдер жана ата-энелер үй тапшырма бербей деле окутса болбойбу?-деген сөздөрдү айтууда. Практика көргөзгөндөй үй тапшырмасынын шартында гана окуучу өзүн-өзү көзөмөлдөөнүн ар кандай ыкмаларын, түрлөрүн өзү тандап, натыйжалуу жана пайдалуу эске тутуунун жолдорун байкап көрүп, үн чыгарып же ичинен окуп, ар кандай схемаларды чийип, жаттап, жазуу менен жөндөмдөрүн калыптандырып, өрчүйт.

Үй тапшырмасы аркылуу окуучуга өз алдынча билим алууга үйрөтүү мүмкүнчүлүгү түзүлөт.

Ошондуктан мектепке коюлган талаптарды жана бирдиктүү аткарууда, билим берүү жаатындагы мыкты тажрыйбаларды, сунуш-пикирлерди эске алуу менен үй тапшырма жөнүндө жобо иштелип чыкты.

Жалпы таянган нормативдик документтер:

1 Жалпы жобо

1.1. Үй тапшырма жөнүндөгү жалпы жободо, мугалимдин үй тапшырманын берилишиндеги көлөмү жана тиби, милдеттери боюнча анын талаптарынын аткарылышын белгилейт.

1.2. Жобо Кыргыз Республикасынын «Билим берүү жөнүндөгү» закондун «Окуучулардын ден соолугунун жана коопсуздугун сактоо» боюнча (үй тапшырмаларынын көлөмү жана нормалары жөнүндө) талабы мектептин уставына ылайык иштелип чыккан.

1.3. Үй тапшырмасы – алынган билимдин сапатын жана эффективдүүлүгүн жогорулатуучу сабактын курамындагы бир бөлүк. Окуучулар сабактагы алган билимдерине таянып, үй тапшырманы өз алдынча аткарууда тана билим алуунун жана тарбиялануунун максаттарына жетет.

Мугалимдер дени тарбия, маани берүү, өздүк жана башкалардын үй тапшырмасын информатив жана оден сабактарында тана берүүсүнүн маанилүү үлгүсүн камсыз кылуу үчүн сабакта бир үгү жетишишет.

Мугалимдер үй тапшырмасынын көлөмүн туура берүүдө окуучунун ден соолугун кандайдыр бир деңгээлде сактайт.

Үй тапшырмага мүнөздөмө:

Үй тапшырма деген эмне?

Үй тапшырма – окуучунун жекече мугалимдин жардамын өз алдынча иштөөсү.

Үй тапшырманын максаттары:

- Өтүлгөн материалды кайталаштыруу
- Окуучулардын үй тапшырманын берүүсүн
- Окуучулардын үй тапшырманын берүүсүнүн жетишпеген окуучулардын жетишпеген
- Билимди кеңейтип жана терендетүү
- Окуучулардын изденүүсүн калыптандыруу

Үй тапшырманын принциптери:

- Жеткиликтүү
- Ар түрдүү варианттуулук
- Жекече иш алып баруу
- Ченеми менен
- Системалуу
- Окуу материалын берүүсүнүн маанилүү үлгүсүн камсыз кылуу үчүн сабакта бир үгү жетишишет.

Материалдын мазмунуна жараша үй тапшырмалардын формалары:

- Машыктыруучу тапшырма
- Анализ же синтезге багытталган тапшырма
- Чыгармачылык жана изилдөөчүлүк тапшырма
- Интеграцияланган формадагы тапшырма
- Фронталдуу тапшырма
- Дифференциалдуу тапшырма
- Жекече формадагы тапшырма

Үй тапшырмага коюлган негизги талаптар:

- Үй тапшырма ар бир окуучуга түшүнүктүү болуш керек, б.а. айтканда бардык окуучу эмне кылуу керек жана кантип аткаруу керектигин так түшүнүү керек (тапшырманын түшүнүктүүлүгү);
- Тапшырма өз алдынча иштөөдө кантип аткаруу керек деген суроону берүү мүнөзүндө болуусу керек;
- Тапшырма жөнөкөй берилсе, же проблемалуураак мүнөзүндө болуп ага карата көрсөтмө берилсе, анда негизги максатка жетпейт;
- Тапшырманын мазмуну бир же, бир нече мурун өтүлгөн сабактардагы материалдарынын байланышы сакталышы керек. Алар өтүлгөндөрдү кайталоого карата (кошумча же, негизги тапшырма катары) берилет;
- Үйгө тапшырманы сабактын каалаган учурунда берүүгө болот, бирок коңгуроодон кийин тапшырма берүүгө таптакыр тыюу салынат;
- Окуучуну толук өз алдынча иштөө шартын, тапшырманы аткаруу сапатын, жоопкерчилик сезимин жогорулатуу керек.
- Ар кандай сабактарда өздөштүрүүдө, окуучулардын жөндөмдүүлүгүнө жараша ар кандай тапшырма берилиши зарыл.
- 1 – 2 класстарда дүйшөмбү күнгө, майрам күнгө тапшырма берилбейт;
- Аткарылышы көп эмгектенүүнү талап кылуучу, эффективдүүлүгү аз болгон тапшырмалардан качуу керек.
- Үй тапшырма берүүдө окуучулардын курактык – физиологиялык мүмкүнчүлүктөрүн да эске алуу абзел.
- Үй тапшырманын көлөмү класстык иштин үчтөн бир бөлүгүнөн ашпоо керек.
- Окуучуларга үй тапшырма берип жатканда күндөлүктөрүнө жаздырып, тапшырманын маанисин максатын жана мазмунун түшүндүрүү керек.
- Бир класста ар кайсы предметтер боюнча берилүүчү үй тапшырмаларды мугалимдер арасында координациялоо керек.
- Үй тапшырма берүүдө окуучулардын курактык жана таанымдык тажрыйбаларын кылдат эске алуу. Тапшырма алардын реалдуу мүмкүнчүлүктөрүнөн ашып түшпөшү шарт. Көпчүлүк окуучулар тапшырманы жалкоолугунан эмес, ага тиешелүү теориялык материалдарды жеткилең билбегендиктен аткарышпайт. Тапшырманы бирөөдөн көчүрүп алуу же такай аткарбай келүү сыяктуу терс көрүнүштөр дал ушундай себептерден келип чыгат.

Үй тапшырма берүүдө мугалим төмөндөгүлөрдү эске алуусу зарыл:

- Жаңы материалды өздөштүрүүгө карата берилген көнүгүүлөрдү иштетүүгө жетишпей үй тапшырма катары берүүгө жол берилбейт. Мындай көлөмдөгү тапшырмалар түшүнбөстүккө алып келет.
 - Тапшырма бир типтүү болбошу зарыл. Тапшырмаларда стандарттуу эмес суроолор да кездешип, алдын ала ойлонуусу, (логикасы) байкоо жүргүзүү үчүн шарт болуусу жакшы.
 - Тапшырма окуучулардын өз алдынча изденүүсү, мурда алган билими менен жөндөмүн жаңы шартта колдоно билүүсү жөндүү.
 - Тапшырма көпчүлүк аңгара ала тургандай, ошол эле учурда кыйын окуучулар үчүн өтө жөнөкөй болбошу керек.
 - Начар даярдалган сабактын үй тапшырма менен аяктоосуна жол бербөө керек. Сабакта жаңы материалды жана ага карата көнүгүүлөрдү бүтпөстөн үй тапшырма бере салуу окуучулардын сабакты түшүнбөй калуусуна жана өздөштүрүүсүнүн такай артта калуусуна шарт түзөт.
 - Үй тапшырма сабакта коңгуроого чейин түшүндүрүлүү менен бериле тургандыгын жана ал окуучуларга жеткиликтүү болуусун эске алуу керек. Ошону менен бирге мугалим окуучулардын берилген үй тапшырмасын түшүнүп, үйдөн аны кандай аткаруу керектигин билишкендиктерине ишеними болушу керек.
 - Ашыкча эле үй тапшырма менен алектенүү окуучунун убактысын текке кетирип, жөн гана көп убакытты талап кылып, механикалык тапшырмаларды аткаруу менен оң натыйжа бербеген тапшырмаларды арылууну да эске алуу керек.
 - Мугалим үй тапшырманы окуучуларга оорчулук келтирбестен нормага ылайыктуу бериши керек.
 - 2 – класстын окуучулары үчүн үй тапшырманы аткаруучу убакыт 1 саат 30 минутадан ашпоо керек.
 - 3 – 4 класстын окуучулары үчүн үй тапшырманы аткаруучу убакыт 2 сааттан ашпоо керек.
 - Ар бир предмет боюнча берилген үй тапшырманын көлөмү окуучунун үй тапшырмаларды аткарууга кетирген жалпы убакытынын 1/4 – 1/5 бөлүгүн түзүшү керек.
 - Предметтик мугалимдер арасында окуучулардын үй тапшырмаларынын көлөмдөрүн нормага ылайыкташтыруу боюнча иш чараларды көрүү.
 - Үй тапшырмалар боюнча иш алып баруудагы мугалимдер арасындагы алдыңкы иш тажрыйбаларды жайылтуу менен аларды кеңири колдонуу.
 - Окуучулардын үй тапшырмаларды аткаруусуна тиешелүү шарттардын түзүлүшү боюнча ата – энелер менен иш алып баруу.
- Механикалык түрдө иштелүүчү, өтө оор, көп убакытты талап кылуучу, бирок э жыйынтыгы жок тапшырмалар мугалим окуучуларынын билгичтиктерин эскерте албаган учурда болот.

Сан Пин эрежелеринин сакталышы:

- 1 - класста тапшырма 1жарым жылдыкка чейин берилбейт жана билимин баалоодо баа коюлбайт, тапшырма 2жарым жылдыктан баштап берилиши мүмкүн.
 - Башталгыч класста каникулга жана эс алуучу күндөргө тапшырма берилбейт.
 - Тапшырма аткаруу мөөнөтү 2 – 3 класста – 1,5 саат, 4-класста – 2 саат, 5 – 6 класста – 2,5 саат., жогорку класстарда 3 саатка чейин
- Ошону менен бирге балдардын жекече психофизиологиялык өзгөчөлүктөрү эске алынат.

Ашыкча жүктөм:

-Ашыкча көп тапшырма;

-Ашыкча татаал тапшырма;

- берилген тапшырманын бул түрүн аткарууга калыптана элек жөндөмдүүлүктөрүн

эске алынбагандыгы;

- окуучунун тапшырманы туура аткарууга жөндөмсүздүгү.

Негизги ашыкча жүктөм – башка предметтердеги тапшырманын алынбай берилишинин негизинде болот. Мына ушундай учурларда убакыттын көбү бир предметтен берилген тапшырмага кеткен учурда кездешет.

Ар бир сабактын тапшырмасын аткарууга берилген убакыт төмөнкүдөй өлчөмдө болсун:

1 – класста 1жарым жылдыкта (15 мин чейин), 2 жарым жылдыкта 1саатка чейин узартылышы,

2 – класста 20 мин, 3-4 класстарда 30 мин талап кылынат (эскертүү 20 мин кийин 5-10 мин эс алууда көзгө, денеге көнүгүү жасоо 3-4 кл 2-3 минутка эс алуу);

Үй тапшырманын көлөмү класста аткарылган тапшырмалардын 30% ашырылбашы керек, өтө оор тапшырма деп(*), берилген тапшырма үйгө берилбейт.

№	Окуу предмети	2 - класс	3 - класс	4 - класс
1	математика	Маселе же, 2 мамыча мисал	Маселе же, 3 мамыча мисал 16 дан ашпасын	Маселе жана 2 туюнтма же, 4 мамыча мисал
2	Кыргыз тили Русский язык	Кошумча бир грамматикалык тапшырма ашпаган 15-17 сөздөн турган көнүгүү	Кошумча бир грамматикалык тапшырма ашпаган 25-28 сөздөн турган көнүгүү	Кошумча бир грамматикалык тапшырма ашпаган 35-37 сөздөн турган көнүгүү
3	Адабий окуу Мекен таануу	1 – 1,5 бет	2 – 2,5 бет	3 – 3,5 беттен ашык эмес

Үй тапшырманы текшерүүнүн жолдору:

- Көнүгүүнүн аткарылышын фронталдык текшерүү.
- Жазуу иштерин тандоо менен текшерүү.
- Тапшырмалар боюнча фронталдык суроо берүү;
- Жазуу тапшырмасы боюнча өз ара текшерүү;
- Карточка берүү менен текшерүү
- Даяр ачкыч берүү менен окуучулар өзүнүн ишин текшерүү
- Күчтүү окуучулардын жардамы менен сабак башталганга чейин текшерүү;

Мугалим тапшырманы текшерүүдө, окуучуларды тырышчаактыкка, жоопкерчиликке жана тыкандыкка тарбиялайт.

Үй тапшырма боюнча ата – энелерге берилүүчү кеңеш:

- Үй тапшырманы берилген күнү аткарууга эң ыңгайлуу жолу болуп эсептелет.
- Сабакта өтө турган материалды үйдөн алдын ала окуп келүү, сабак учурунда толук кандуу өздөштүрүүсүнө жардам болот
- Үй тапшырманын сапаттуу аткарылышына төмөнкүлөр таасир этиши, эске алынышы керек:
Туура түзүлгөн иштөө режими, ишти аткарып жаткан орду жана сабактардын аткарылышынын ордон жеңилеңе карай иреттүүлүгү, баланын өзүн – өзү башкаруу жөндөмдүүлүгү, тез арада ишке кирүүсү керек.

Корутунду:

Үй тапшырманын окуучуга тийгизген таасирин төмөнкүдөй формула түрүндө карасак болот.

И. И. И

Ишеним = Изденүү = Ийгилик